

Ályktun 42. þings BSRB um jafnréttismál

Eitt af hlutverkum BSRB er að gæta þess og fylgja því eftir að gætt sé að mannréttindum. Hugtakið felur í sér að allir eiga rétt á að njóta mannréttinda án mismununar, eins og til að mynda vegna kynferðis, kynhneigðar, kynþáttar, litarháttar, aldurs, trúar, tungumáls, búsetu, stjórnmalaskoðana, þjóðernis, félagslegrar stöðu, fötlunar eða efnahags. BSRB skal standa vörð um að allir atvinnurekendur fylgi eftir markmiðum laga um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla. Það felur m.a. í sér að komið verði á jafnrétti og jöfnum tækifærum kvenna og karla á öllum sviðum þjóðfélagsins og staðinn vörður um það. Bandalagið á að tryggja að allir félagsmenn þess búi við jafnrétti á vinnumarkaði.

Skyldur BSRB í baráttunni fyrir jafnrétti eiga að vera hvort tveggja í senn; inn á við sem út á við. Starfsemi aðildarféлага BSRB og skrifstofa bandalagsins skal endurspegla að unnið sé í samræmi við jafnréttislög. Konur eru um 70% félagsmanna BSRB. Þrátt fyrir að fjöldi kvenna í stjórnnum og nefndum innan féлага hafi aukist á síðastliðnum þremur árum eru kynjahlutföllin enn ójöfn.

Launajafnrétti

Fyrir 36 árum voru sett lög til að tryggja konum og körlum jöfn laun fyrir jafnverðmæt störf. Fyrir 33 árum voru sett lög til að tryggja konum og körlum jafna stöðu og jafnan rétt á öllum sviðum. Þrátt fyrir þessi lagaákvæði er verulegur kynbundinn launamunur enn fyrir hendi. Samkvæmt nýjustu rannsókn frá september 2008 (Félagsvísindastofnun HÍ) sem tekur til kynbundins launamunar á íslenskum vinnumarkaði er óútskýrður kynbundinn launamunur á heildarlaunum um 16% á vinnumarkaðnum í heild. Aðrar kannanir benda í svipaða átt. Þar eru konur með um 22% lægri laun en karlar. Einnig hefur komið í ljós að kynbundinn launamunur dreifist ekki jafnt yfir landið og er mun meiri á landsbyggðinni en á höfuðborgarsvæðinu.

Kynbundin og kynferðisleg áreitni

Samkvæmt jafnréttislögum hvílir sú skylda á atvinnurekendum að gera sérstakar ráðstafanir til þess að koma í veg fyrir að starfsfólk eða skjólstaðingar verði fyrir kynferðislegri eða kynbundinni áreitni á vinnustað. Mál af þessu tagi eru enn algeng og þörf er á sérstöku átaki á þessu sviði.

42. þing BSRB leggur til eftirfarandi áherslur í jafnréttismálum:

- BSRB skal auka fræðslu og kynningu á ákvæðum jafnréttislaga.
- BSRB skal hrinda af stað átaki til að auka hlut karla í allri jafnréttisumræðu.
- Vinna þarf markvisst að viðhorfsbreytingum í samfélaginu og eftirfylgni á þeim til að knýja fram launajafnrétti.
- BSRB geri reglulega heildarrannsóknir á kynbundnum launamun opinberra starfsmanna. Þá verði sérstaklega rannsakað hvort munurinn dreifist jafnt yfir landið.
- Uppræta þarf launamismun milli svokallaðra karla- og kvennastétta. Í flestum tilvikum eru svonefnd kvennastörf minna metin og útkoman er lægri laun, borið saman við karla.
- Tryggja þarf sömu laun fyrir jafn verðmæt störf.
- BSRB skal með virku aðhaldi vinna gegn launaleynd og kynbundnum launamun.
- Standa þarf vörð um að ráðningar í störf séu ávallt í samræmi við jafnréttislög.
- Gera þarf sérstakt átak í forvörnum gegn kynbundinni og kynferðislegri áreitni. Varast þarf þöggun í samfélaginu um þessi málefni.

- Efla skal umræðu um kynbundið ofbeldi og stuðla að því að markviss úrræði séu til staðar.
- Áfram verður að vinna að fjölskylduvænni vinnumenningu. Lykillinn að henni er fyrirsjáanlegur, styttri vinnutími og sveigjanlegri.
- Vinna verður að jafnrétti í innra starfi samtakanna hvort sem um er að ræða við stefnumótun, þátttöku í nefndum, stjórnnum og ráðum. Greina þarf lykiltölur eftir kynjum á öllum helstu sviðum í starfsemi bandalagsins og aðildarfélaganna. Ávallt séu fyrir hendi haldbærar upplýsingar til stuðnings við stefnumótun og ákvarðanatöku.
- Þrýsta skal á setningu sérstakrar löggjafar um bann við mismunun byggða á EES-tilskipunum sama efnis, annars vegar tilskipun ESB um jafna meðhöndlun án tillits til kynþáttar eða uppruna (2000/43/ESB) og hins vegar tilskipun ESB um jafnræði í atvinnulífi og starfi (2000/78/ESB).